

کتاب رُوت

پیشگفتار

سرگذشتِ امزی کتابِ ریزه دَ زمانِ قاضی ها رُخ دَد.

فهرستِ عنوانها

- خاندانِ اِیْمَلِک و نَعومی (فصل ۱ آیه ۱)
- پس اَمَدو دَ وطن (فصل ۱ آیه ۶)
- رُوت دَ کِشْتِ بوعَز کار مُونه (فصل ۲ آیه ۱)
- نَعومی بَلدِه آیندِه رُوت فِکْر مُونه (فصل ۳ آیه ۱)
- توی بوعَز قَد رُوت (فصل ۴ آیه ۱)

خانوارِ اِیْمَلِک و نَعومی

۱ دَ زمانِ حُکمرانی قاضی‌ها، دَ سرزمینِ اِسْرَائیلِ قحطی پَیدا شُد و یگ آدم از شارِ بَیت-لَحَمِ مَنْطِقَه یهُودا قَد خاتُو و دُو باچِه خُو کوچ کد و دَ مُلکِ موآب دَ عِنوانِ بیگنه زندگی مُوکد. ۲ نامِ ازُو آدمِ اِیْمَلِک و نامِ زَن شی نَعومی و نامِ باچِه های شی مَحْلون و کَلیون بُود. اُونَا از مردُمِ اِفراتِه بُود و دَ شارِ بَیت-لَحَمِ دَ مَنْطِقَه یهُودا زندگی مُوکد. خلاصه، اُونَا دَ مُلکِ موآب رفته دَ اُونجی مَند. ۳ مگمِ اِیْمَلِک شُوی نَعومی قُوت کد و اُو قَد دُو باچِه خُو تنها مَند. ۴ اُمُو دُو باچِه از دُخترِونِ موآبی خاتُو گِرِفت که نامِ یگ شی عورفه و نامِ دِیگِه شی رُوت بُود و اُونَا تقریباً ده سال دَ اُونجی زندگی کد. ۵ اوخته مَحْلون و کَلیون ام قُوت کد و نَعومی از هر دُو اولاد و از شُوی خُو مَند.

۶ بعد ازو نَعومی قد بیری گون خو باله شُده آمادگی گرفت تا از مُلکِ موآب پس دَ جای خود خو بوره، چُون اُو دَ موآب شَنِیدُ که خُداوند دَ بِلِه قَوْمِ خُو نظر کده و دَزوا حاصِلاتِ پَریمو دده. ۷ پس اُو قد دُو بیری خُو امزُو جای که زندگی مُوکد کوچ کد و دَ راهِ خُو ریی شُده پس دَ سرزمینِ یهُودا رفت. ۸ مگم نَعومی دَ دُو بیری خُو گُفت: ”هر دُوی شُمُو پس دَ خانه آبه خُو بورید و خُداوند دَ حقِ شُمُو نیکی کنه، اُمُو رَقمیکه شُمُو دَ حقِ مُرده های مه و ام دَ حقِ ازمه نیکی کدید. ۹ خُداوند دَز شُمُو بَخْتِ خُوبِ نَصیبِ کنه تاکه هر کُدم شُمُو شُوی دیگه کده دَ خانه ازو آرام شَنِید.“ اوخته نَعومی رُوی ازوا ره ماخ کد و اونا دَ آوازِ بلند چخرا کده ۱۰ دَزُو گُفت: ”نه، مو قد ازتو پس موری و دَ مینکلِ قوم تُو زندگی مونی.“

۱۱ مگم نَعومی گُفت: ”او دُخترن مه، دُور خورده پس بورید. چرا میخاهید که قد ازمه بورید؟ آیا کُدم باچه دَ کوره مه آسته تاکه یگو روز شُوی شُمُو شنه؟ ۱۲ نه، نیسته. پس بورید دُخترای مه، چراکه بلده شُوی گرفتو ما کلو پیر شدیم. اگه بگیم هنوز ام امید درم و حتی اگه امشاو دَ شُوی دده شَنم و یگ چند باچه ام دَ دنیا بیرم، ۱۳ آیا شُمُو تا جوان شُدون ازوا ره صبر مَونید و خودون خو ره از شُوی کدو محروم مَونید؟ نه دُخترای مه، اوقات ازمه از شُمُو کده غدر تلخ آسته، چراکه دستِ خُداوند یکسره دَ خلاف مه دراز شده.“ ۱۴ اوخته اونا بسم چخرا کد و عریه رُوی خُسَرِ مادرِ خُو ره ماخ کده خُدا حافظی کد. مگم رُوت خود ره دَزُو چسپند. ۱۵ و نَعومی دَ رُوت گُفت: ”اونه! خاتونِ ایور تُو پس دَ پیشِ قوما و خُدایون خُو رفت؛ تُو ام از پُشتِ ازو بورو.“

۱۶ لیکن رُوت دَزُو گُفت: ”کلو شَلَه نشو که از پیشِ تُو بورم و تُو ره ایله کُئم. ما نمورم، بلکه هر جای که تُو بوری ما قد ازتو مورم و هر جای که تُو بشینی ما ام امونجی میشینم؛ و قومِ ازتو، قومِ ازمه و خُدای ازتو، خُدای ازمه آسته. ۱۷ دَ امزُو جای که تُو بُمری ما ام مومرم و دَ امونجی دفن موشم. اگه چیزی جُز از مرگ مره از تُو جدا کنه، خُداوند ازی کده بلایِ بدتر ره دَ بِلِه ازمه بیره.“ ۱۸ وختی نَعومی دید که رُوت سخت

تصمیم گرفته که قد از او بوره، دیگه او ره چیزی نگفت.

۱۹ پس هر دوی ازوا ربی شده د بیت- لحم رفت. وختیکه د بیت- لحم رسید، تمام مردم شار از خاطر ازوا د شور آمد و خاتونو د بین خو موگفت: ”ای امو نعو می آسته؟“
۲۰ مگم نعو می دزوا گُفت: ”مره «نعومی» کوی نکنید، بلکه «مارا» کوی کنید، چراکه خدای متعال زندگی مره تلخ کده. ۲۱ ما دست پر بر شدیم، ولے خداوند مره دست خالی پس آورد. چرا مره «نعومی» موگید د حالیکه خداوند مره خار- و- ذلیل کده و قادر مُطلق د سر مه بلا آورده.“ ۲۲ خلاصه، نعو می قد بیری موآبی خو روت قتی پس آمد و اونا د شروع جو درو د شار بیت- لحم رسید.

۲ ۱ د اونی نعو می از طرف شوی خو ایملک یگ قوما دشت که او اولاد بابہ ایملک و نام ازو بو عز بود. او یگ آدم ثروتمند- و- مردمدار بود. ۲ دمزو غیت روت موآبی د نعو می گُفت: ”مره بیل که سر کشت ها بورم و هر کسی که روی خوش نشو بدیه از پشت دروگرای شی رفته خوشه- چینی کنم.“ و نعو می دزشی گُفت: ”بورو، دختر مه.“
۳ پس او ربی شده د قدی پلال در آمد و از پشت دروگرا خوشه- چینی ره شروع کد. اتفاقاً، او د یگ پٹی زمین بو عز که اولاد بابہ ایملک بود، داخل شد.

۴ اوخته بو عز از شار بیت- لحم آمده د دروگرا گُفت: ”خداوند قد شمو بشه!“ و اونا د جواب شی گُفت: ”خداوند تو ره برکت بدیه.“ ۵ و بو عز د سرکارگر دروگرا گُفت: ”ای خاتون جوان از کی آسته؟“ ۶ و سرکارگر دروگرا د جواب شی گُفت: ”او امو خاتون موآبی آسته که قد نعو می از ملک موآب پس آمده. ۷ او از مه پُرسان کد: ’اجازه آسته که از پشت دروگرا د مینکل قوده ها خوشه چینی کنم؟‘ بعد ازو د قدی پلال رفت و از سر صبح تا آلی ره خوشه چینده ربی یه و فقط یگ لحظه د تی چیری ششت و بس.“

۸ پس بو عز د روت گُفت: ”گوش کو دختر مه! د دیگه جای بلده خوشه چینی نرو و

اینجی ره ایله نگو، بلکه قد کنیزای مه د امینجی بش. ^۹ چیم خو ره دمزو پئی زمی بگیر که اونا درو مونه و از پشت ازوا بورو. ما د نفرای خو گفتیم که دز تو دست نزنه و وختیکه تشنه شدی از کوزه های او که اونا ره از چاه پر کده، وچی کو.

^{۱۰} و روت قد روی خو د زمی افتده او ره احترام کد و گفت: ”چرا نظر لطف تو د بله مه قرار گرفته؟ ما خو یگ بیگنه استم.“

^{۱۱} و بو عَز د جواب شی گفت: ”ما از تمام کارای تو که د خسر مادر خو بعد از فوت شوی خو کده خبر شدیم و ام ازی که چطور آته، آبه و جای تولد خو ره ایله کده د مینکل قومی که سابق نمینخسیدی، آمدی. ^{۱۲} خداوند عمل نیک تو ره د پیش تو بیره؛ خداوند، خدای اسرائیل که د زیر پر-و-بال شی پناه اوردی، تو ره اجر کامل بدیه.“ ^{۱۳} و روت گفت: ”ای بادر مه، تو دز مه غدر مهربو استی، چراکه مره تسلی ددی و د کنیز خو تورای دل-شین گفتی، اگرچه ما مثل یکی از کنیزای تو شده نمیتیم.“

^{۱۴} د وخت نان چاشت بو عَز د زشی گفت: ”بیه اینجی و امزی نان بگیر و لغمه خو ره د سرکه چوکه کده بخور.“ پس روت قد دروگرا یگ جای شست و بو عَز از گندم بریو کده ام د زشی دد. روت خورده سیر شد و یگ مقدار تی بخشی شی مند. ^{۱۵} وختیکه او باله شد و پس د خوشه چینی رفت، بو عَز د نفرای خو امر کده گفت: ”او ره بیلید که از قدی قوده ها ام خوشه چینی کُنه و مزاجم شی نشنید. ^{۱۶} حتی بعضی خوشه ها ره از قوده ها کشیده د زمی پورته کنید که او بلده خو بچینه و او ره سرزنش نکنید.“

^{۱۷} پس روت تا شام د قدی پلال خوشه چینی کد و امو خوشه های ره که چینه بود تپک کد، که تقریباً یگ ایفه جو د دست اورد. ^{۱۸} بعد ازو روت امو جو ره د شانه خو گرفته د شار رفت و خسر مادر شی دید که چیقس جم کده. روت خوراکی ره که بعد از سیر شدن شی باقی مند، کشیده دزو دد. ^{۱۹} پس خسر مادر شی دزو گفت: ”امروز د کجا

خوشه چینی کدی و دَ کُدم جای کار کدی؟ خُدا اُمُو کس ره خیر بَدیه که دَز تُو تَوَجُه کده.“ اوخته رُوت دَ باره اُمزو کس که دَ زمین شی کار کُدد دَ خُسرمادر خُو نقل کده گُفت: ”نام اُمزو آدم که ما اِمروز دَ زمین شی کار کُدم، بوَعز آسته.“^{۲۰} و نَعومی دَ بیری خُو گُفت: ”خُداوند اُو ره بَرکت بَدیه، چراکه اُو مهربانی خُو ره از زنده ها و مُرده ها دَریغ نَکده!“ و نَعومی بسم دَزُو گُفت: ”ای آدم نزدیکانه مو آسته و یکی اُمزو کسای که باید سرپرست مو شنه.“^{۲۱} اوخته رُوتِ موآبی گُفت: ”اُو حتی دَز مه گُفت که تُو قد کارگرای مه بش، تا اُو غیتیکه اونا دِرو زمینای مَره خلاص کنه.“^{۲۲} و نَعومی دَ بیری خُو رُوت گُفت: ”اَرے دُختر مه، خُوبه که تُو قد کنیزای اَزُو دَ زمین شی بوری نِسبت دَزی که دَ زمین کسِ دیگه بوری و اونا تُو ره آزار-و-اَذیت کنه.“^{۲۳} پس رُوت تا آخِر دِرو جَو و گندم قد کنیزای بوَعز بلده خوشه چیندو مند و اُو قد خُسرمادر خُو یگجای زندگی مُوكد.

۳^۱ دَمزو غیت نَعومی دَ رُوت گُفت: ”دُختر مه، یگو کس ره بلده تُو پیدا نَکنم تا که زندگی تُو آرام شنه؟^۲ اونه، اُمُو بوَعز که تُو قد کنیزای شی بُودی، اُو قومای مو آسته، فامیدی؟ اُو اِمشاو دَ خرموجوی خرمون جَو ره باد مُونه.^۳ پس جان خُو ره شُشته خود ره خوشبُوی کُو و خُوبترین کالای خُو ره پوشیده دَ سر خرموجوی بورُو. مگم تا وختیکه اُو از خوردو و وُچی کدو خلاص نَشده، خود ره دَزُو معرفی نَکُو.^۴ وختیکه خاو کد جای خاو شی ره نشانی کُو. بعد اَزُو بورُو و پایای شی ره لُچ کده دَ اُونجی خاو کُو. اوخته اُو دَز تُو مُوگیه که چی باید بُکنی.“^۵ و رُوت دَ جواب شی گُفت: ”هر چیزیه که دَز مه گُفتی ما اُمطور مُونم.“

۶^۶ پس اُو دَ سر خرموجوی رفت و اُمُو رقمیکه خُسرمادر شی دَزُو امر کُدد، اُمطور کد.
 ۷^۷ وختی بوَعز خورده و وُچی کده تَب شی چاق شُد، اُو رفته دَ لب خرمو خاو کد. پس رُوت تاشکی آهسته آهسته اَمَد و پایای شی ره لُچ کده خاو کد.^۸ دَ نیم شاو بوَعز تکان

خورده بیدار شد و خود ره پالو دده دید که یگ خاتو د پیدمون پای شی خاو کده. ^۹ بوغز پُرسان کد: ”تو کی آستی؟“ روت گُفت: ”ما کنیز تو روت آستم. دامون خو ره د سر کنیز خو بندز، چراکه تو یگ قومای نزدیک و سرپرست مه آستی.“ ^{۱۰} او گُفت: ”آی دُختر مه، خداوند تو ره برکت بدیه. امی مهربانی ره که آلی کدی از مهربانی اول کده که د حق خُسرمدار خو کدے بزرگتر آسته، چراکه د پُشت جوانای غریب یا پولدار، نرفتی. ^{۱۱} آلی ترس نخور دُختر مه، هر چیزی که از مه خواهش کدی، ما پوره مونم، چراکه تمام شار و قوم مه تو ره یگ خاتون خوب میدنه. ^{۱۲} دُرست آسته که ما قومای نزدیک و سرپرست تو آستم، لیکن ازمه کده یگ قوما و سرپرست دیگه دز تو نزدیکتر آسته. ^{۱۳} امشاو ره د امینجی تیر کو، صَباح اگه او نفر سرپرستی تو ره د دست خو گرفت، خُوبه، بیل که بگیریه. لیکن اگه سرپرستی تو ره د دست خو نگرِفت، مره د خداوند قسم که ما سرپرستی تو ره د دست خو میگیرم. آلی تا صَباح ره د امینجی خاو کو.“

^{۱۴} پس روت تا صَباح د پیدمون پای شی خاو کد، مگم صَباح گاه، پیش ازی که کس کس ره بنخشه او باله شد، چون بوغز قد خود خو گُفت: ”نباید کسی بفامه که ای خاتو د خرموجوی آمده.“ ^{۱۵} و بوغز دز شی گُفت: ”امو چادر ره که د سر خو کدے بیر و اوار کو.“ پس روت چادر خو ره اوار کد و بوغز شش منک جو د منه چادر شی اندخته د بله شانه شی ایشیت و روت د شار رفت. ^{۱۶} وختیکه د پیش خُسرمدار خو آمد، او از روت پُرسان کد: ”آی دُختر مه، چیز کار شد؟“ اوخته، او از پگ کارای که امو نفر بلده ازو کد، دز شی نقل کد ^{۱۷} و گُفت: ”اینمی شش منک جو ره ام دز مه دد و گُفت که، دِست خالی د پیش خُسرمدار خو نرو.“ ^{۱۸} پس نعومی دز شی گُفت: ”دُختر مه، قرار بشی تا بنگری که چیز کار موشه، چون او آدم تاکه امروز ای کار ره انجام ندیه، آرام نمیشینه.“

^{۱۹} پس بوغز د درگه شار رفت و د اونجی شیشیت. اوخته امو قوما و سرپرست که

بوعز د باره شی توره گُفتد ازونجی تیر موشد و بوعز دزو گُفت: ”او آلی، بیه یگ لحظه بشی.“ و او آدم آمده ششت. ^۲ و بوعز ده نفر از ریش سفیدون شار ره کوی کده دزوا گُفت: ”بیید که یگ لحظه بشینی.“ و اونا جم شده ششت. ^۳ بوعز دمزو قوما و سرپرست گُفت: ”نعومی که از سرزمین موآب پس آمده، امو زمین برار مو الیمک ره سودا موکنه. ^۴ ما فکر کدم، خوبتر آسته که تو ره دزی باره خبر بدیم و بگیم که او ره د حضور نفرای امزی مجلس و ریش سفیدون قوم مو بخر. اگه او ره خریده میگیری، بگیر. ولی اگه نمیخری مره بگی تا بفامم. چون بغیر از تو دیگه کس حق خریدو ره ندره و بعد از تو حق ازمه یه.“ و او آدم گُفت: ”ما خریده میگیرم.“

^۵ اوخته بوعز گُفت: ”د روزی که امو زمی ره از دست نعومی میخری، پس روت موآبی، امو خاتون قومای فوت شده مو ره ام باید بگیر، تاکه نام امزو مرحوم د میراث شی باقی بمانه.“

^۶ لیکن امو قوما و سرپرست گُفت: ”دزی صورت ما نمی تئم بلده خو بخرم؛ نشنه که میراث خود مه خراب شنه. حق سرپرستی از مره تو بگیر، چون ما نمی تئم سرپرستی کنیم.“

^۷ د او زمان د اسرائیل د باره سرپرستی گرفتو و یا خرید- و- فروش زمی اینی رواج بود: وختیکه مردم میخاست یگو معامله ره قطعی کنه، یگ نفر گوشره خو ره از پای خو بر کده د نفر طرف معامله خو میدد. ای کار د سرزمین اسرائیل د شکل یگ قانون وجود دشت. ^۸ پس امو قوما و سرپرست د بوعز گُفت: ”خود تو امو زمی ره بلده خو بخر.“ و گوشره خو ره از پای خو بر کد.

^۹ اوخته، بوعز د ریش سفیدا و پگ مردم گُفت: ”شمو امروز شاهد آستید که تمام جایداد الیمک و جایداد کلیون و محلون ره ما از نعومی خریدم. ^{۱۰} ما امچنان روت موآبی،

بیه مَحَلون ره گِرِفْتَم تا خاتون مه شنه و نام قوماى مرحوم مه د میراث شی باقی بُمنه و نام ازو از خانوار و منطقه شی از بین نروه. شمو امروز شاهد بشید.“^{۱۱} پس تمام مردم و ریش سفیدونی که د درگه شار موجود بود گُفت: ”مو شاهد آستی. خُداوند ای خاتو ره که د خانه تو مییه مثلِ راحیل و لیه جور کنه، که اونا هر دوی شی خانه اسرائیل ره آباد کد. و تو د افراته کامیاب و د بیت-لحم نامتو شنی.“^{۱۲} و اولادای ره که خُداوند د وسیله امزی خاتون جوان دز تو میدیه، مثل خانوارِ فارص باچه تamar و یهودا بشه.“

^{۱۳} پس بوغز روت ره خاتو کده قد ازو نزدیک شد و خُداوند او ره امیدوار کد و روت یگ باچه د دنیا آورد.^{۱۴} اوخته خاتونوی بیت-لحم د نعو می گُفت: ”شکر-و-سپاس خُداوند ره که نه ایشت تو بی وارث بشی و امروز تو صاحب نوسه شدی؛ مو دعا مونی که نام شی د اسرائیل باقی بُمنه.“^{۱۵} او تازه کُننده جان تو و تیاق پیری تو موشه، چون پیری تو که تو ره دوست میدنه و از هفت باچه کده دز تو بهتر آسته، او امی باچه ره د دنیا آورده.“

^{۱۶} و نعو می نلغه ره گِرِفته د بغل خو ایشت و نگاهداری شی ره د دست خو گِرِفته.^{۱۷} و خاتونوی همسایه او ره نام کده گُفت: ”ای باچه بلده نعو می تولد شده.“ و اونا نام شی ره عوبید ایشت. عوبید آته یسی و یسی آته داوود بود.^{۱۸} و اینی آسته پشت نامه فارص:

فارص آته حصرون بود،

^{۱۹} و حصرون آته رام،

و رام آته عمیناداب،

^{۲۰} و عمیناداب آته نحشون،

و نحشون آته سلمون،

^{۲۱} و سلمون آته بوغز

و بوغز آته عوبید،

۲۲ و عوبيد آتہ يسي
و يسي آتہ داؤود بود.